

„Onze lippen zijn onze.“

Die daar zeggen: Wij zul-
de overhand hebben met onze
tong, onze lippen zijn onze! wie
is heer over ons?
Psalm 12: 3

Er kleefte in de lippen van een mensch een
ongemeene macht, zelfs al laten we geheel
buiten rekening de lippen der vreemde vrouw,
wier gehemelte gladder dan olie is, en wier
treden de heil vasthouden.

Onze lippen zijn het instrument van het
woord. Ons oog kan flinkeren en toornen.
Maar wat is het vuurschieten van het oog,
vergeleken bij den donder der lippen, als de
hartstocht van drift en woede losbreekt van
de lippen des mens!

Nu hebt ge ook die lippen van uw God.
Ze zijn zijn kunstig maaksel. Uw mensche-
lijk sierraad, zoals geen vogel, hoe zijn ge-
snaveld ook, of geen engel het ontving. Iets
van uw schepping naar den Beelde Gods. In
u en op uw lippen een woord, gelijk het
Woord eeuwig bij God en God was. En gelijk
in Gods schepping alles door dat eeuwig
Woord gemaakt is, zoo is er ook geen maak-
sel door menschen gewrocht, of ons mensche-
lijk woord wrocht er in. *Eerst denkt ge, dan
sprekt ge het uit; en dan volvoert ge wat ge-
sproken werd.*

Vandaar die ontzettende macht der lippen,
en wee hem die deze ontzettende macht, die
God tusschen zijn lippen tegde, misbruikt en
verderft.

Ge kreeg de lippen van uw God, om er
uw naaste in liefde mede toe te spreken; om
er uw heil en uw wetenschap mede te open-
baren; en in en boven dat alles, om er uw
God mee te loven.

Diep achter de lippen schuilt uw hart, en
van den stroom die uit uw hart opwelt, zijn
de lippen de monding, waardoor het leven van
uw binnenste in den oceaan, die zich om en
vóór u uitbreidt, wegvloeit.

Nu moet u God dat leven in uw hart zijn.
Die stroom, van de bergen van Gods heiligh-
heid in uw ziel neergedaald, moet opwellen en
door uw lippen naar buiten uitvloeien; en al
wat uitvloeit moet of rechtstreeks of over en
door uw naaste in lof en dank terugvloeien
naar God.

Daarom heet het bij Jesaja: „Ik schep de
vrucht der lippen, vrede dengenen die verre en
vrede dengenen, die nabij zijn, spreekt de
HEERE“; jubelt de psalmist van den Middelaar:
„Genade is uitgestort op onze lippen“; roemt
het volk bij Hosea: „Heere, wij zullen U be-
talen de vruchten onzer lippen“; en dankt David
na zijn uitredding: „Mijn mond zal U roemen,
o, mijn God, met vrolijk zingende lippen“.

Uw lippen kreeg ge dus, om liefde uit te
ademeren in het woord tot uw naaste; uw lippen
om de zonde te bestraffen; uw lippen om te
zeggen, om te bidden, om te belijden, om te
danken, om zingend in psalmen den Naam
van uwen God groot te maken.

Doch zie nu wat de zonde deed.
o, Van meet af wist Satan wel, wat machtige
instrument hem in die lippen dienste stond.
Daarom begon hij bij Eva met een gesprek:
lokte haar tot een uiting der lippen; en heeft
van die ure af steeds in de lippen zijn kracht
gezoekt.

Hoer maar, hoe de heilige apostel het van
de kinderen der zondaren zegt: „Slangenvijns
is onder hunne lippen en hun keel is een ge-
opend graf.“ Of, zoals er in Psalm 140 nog
scherper staat: „Heet addervergift is onder hun
lippen.“

En als de klier van dat booze gift onder de
lippen van den zondaar openberst, dan spuwt
hij gif, en dan spat om hem heen de nijd, en
de laster, en de achterklap, en de oorblazing,
en de krenkende, de smadende, de schimpende,
de scheldende taal.

Dan is het, zegt de psalmist, of er waarden
uit die lippen uitgillen, en alsof de booze
mensch zich inspiant, om zijn naaste in zijn hart
te enjelen.

Ja, dan keert zich die schriklijke boosheid
der lippen ten leste tegen God zelf, en de
lippen, die God gaf om Hem te loven, onder-
staan het, Hem, den Almachtige, te vloeken en
uit te dagen en uit te braken de godslaster-
lijkste verwenning.

En als men dan zegt: „Mensch, houd uw
lippen toch in!“ dan is het goede antwoord:
„Onze lippen zijn onze!“ en niet mijn lippen
braak ik uit, wat ik wil!“

En al raast gij nu niet derwijs in waanzin-
nigen vloek, dat doet er niet toe.

Eik woord van nijd, elk woord, dat bitter is,
dat griet en krenkt; dat anders dan om der
waarheid wille zeer doet; dat lasterlijk is; of
ook naar achterklap; het is al uit één bron. Het
is uit dat venijn, uit dat addergif, dat door de
zonde onder uw lippen is aangebraacht.

Schriklijk misbruik van die lippen, die niet
uwe zijn; maar die uw God u heeft geschonken.

Toch is niet elke druppel van dat venijn
wring. Er zijn ook zachte druppels in dat ad-
dergif. En als dat venijn werken gaat; dan
wordt de lip vleesd.

Van die vleesdige lip heeft de psalmist in
het twaalfde lied reeds geklaagd.

Dan heeft men een doel. Men wil zich in-
dringen. Men poogt iemand als de spin het
vliegje te onwonen. En als ge nu niet op
open woorden deelt, zou hij zich loswringen
uit uw rag. Maar nu neemt ge klevend rag,
dat hem streelt; dat hij prettig vindt; waar
hij gaarne naar luistert. En zie, nu is uw slacht-
offer in uw macht. Uw vleitaal bedwelmt hem.

En gij bereikt uw doel. Boos is uw opzet,
maar de gevleide drinkt het als lieflijke bedoe-
ling in. En zoo slaat ge twee vliegen in één
klap. Ge krijgt gedaan wat ge wilt, en voor een
volgend maal blijft de kans voor u open.

Mischien keert hij, om weer gevleid te wor-
den, vanzelf, uit eigen aandrif, zich naar u toe.
o, De vleier is zulk een gevaarlijk zondaar.

Alleen maar, hij gebruikt zijn lippen niet als
„zwaarden“; neen, hij vangt u gelijk de vogelaar,
in een strik, waar gijzelf invliegt. Salomo heeft
in zijn spreken er reeds voor gewaarschuwd:
„De strik van den booze“, zei hij, „is in de
misdaad van zijn lip.“

In den vleier schuilt de teugenaar.
En dat is de diepste gruwel, dien het venijn
der lippen werkt. De lip van een zondaar is
valsche.

Soms laat hij in drift en woede het booze
hart lange de monding der lippen uitvloeien.
Maar lang niet altijd. Hij heeft ook de kunst
geleerd, om, onderwijl de stroom uit zijn hart
naar de lippen dringt, dien tegen te houden, en

iets uit zijn lippen voort te brengen, wat niet
alsoo in zijn hart is.

Die kunst is de macht van het liegen, van
de valscheid, van het bedriegen van den
naaste, en het willen bedriegen van een alwet-
tend God.

„Laat, de valsche lippen stom worden“, bad
David. „Valsche lippen“, zegt Salomo, „zijn den
Heere een gruwel.“ Ja, tot zijn eigen volk
getuigt de Heere bij Jesaja: „Uwe ongerech-
tigheden maken scheiding tusschen u en uw
God, want uw lippen spreken valscheid.“

Want, helaas, zoo diep wortelt de leugen in
ons, dat men met bedrieglijke lippen zelfs
voor zijn God verschijnt.

En dan klaagt de Heere: „Zij eeren Mij met
de lippen, maar hun hart is verre van Mij“.

En dat alles nu spruit altoegader uit dat
éene voort, dat we denken, ook al zeggen we
het niet: „Onze lippen zijn onze!“ In wat we met
onze lippen doen zijn we vrij!

o, Kom daar toch van terug, en zie het beter
in. Neen, neen, onze lippen zijn niet onze,
maar van Hem die ze ons schiep.

Want zie, zoolang ge denkt: „Onze lippen
zijn onze“, houdt ge uw lippen voor goed, en
denkt ge er niet op, hoe uw zonde die lippen,
die God u rein gaf, met gif en met venijn ver-
ontreinigt heeft.

Dat voelde Jesaja plotseling, toen hij voor
den Heere verscheen. „Heere“, riep hij uit,
„ik ben een man van onreine lippen!“ en toen
kwam er genade en heeft de Heere Jesaja's
lippen gereinigd.

Dan zijt ge lang voor uw booze lippen, om
geen woord onbedachtelijk voort te brengen.

Dan leert ge met den Psalmist inroepen:
„Heere, behoed de deure mijner lippen en
zet een wachter voor mijnen mond!“

o, Zelfs eer ge bidden zult, is het u dan
behoefte om te vragen, dat „uw gebod met
onbedrieglijke lippen mocht gesproken zijn“!

En dan gaat het beter, en wordt het anders.

De ervaring getuigt ervan en de belofte
bezegelt het u.

Want ja, er zijn er geweest, en er zijn er
nog, wien God de lippen besmeden heeft; wien
Hij het venijn onder de lippen heeft uitge-
brand, en van wier lippen voor nijd en bit-
terheid weer liefde en vrede afvloeide.

Als men u dan vloekt, dan zegent ge. En
als men u wondt met haat, gaat ge in het
gebed.

Kostelijke vrucht des Heiligen Geestes!

o, Heere, geef die vrucht des Geestes aan
al uw kinderen, en ga de lieflijke reuk van de
varren der lippen weer voor u op!

KUYPER.

Amsterdam, 9 December 1887.

Het kan zijn nut hebben, eens wat uit-
voeriger stil te staan bij het Collegiaal
kerkrecht.

Voor de laatste tijden is deze uitdruk-
king telkens ter sprake gekomen, en menig-
een vraagt zeer begrijpelijk, wat toch de
hedendaagsche ketterij is, die onder dit
bastaardwoord schuilt.

Laat ons dan een poging mogen wagen,
om het door een eenvoudige vergelijking
duidelijk te maken.

Gelijk notoir is, bestaat een familie door
samenhang van geboorte en huwelijk.

Of iemand goedvindt of niet goedvindt
dat ge een kind van uw vader zijt, dat
verandert niets aan het feit, dat ge zijn
kind geboren wierdt.

Ook het feit, dat ge door dien vader
of moeder nog andere broeders of zusters
bezit, is eveneens een feit, onafhankelijk
van uw menscheijk goedvinden; want al
wildan alle wetten saam uitmaken, dat ze
uw zusters en broeders niet waren, het zou
toch zoo zijn.

Op geheel gelijke wijs kan niemand er
iets aan veranderen dat uw vader en moe-
der zelf weer ouders en zusters en broeders
hadden, zoodat gij in deze personen uw
grootouders en ooms en tantes bezit.

En zoo al hooger opklimmed, en breeder
in de takken uitlopend, hebt gij nu een-
maal uw geslacht, waaruit ge gesproken zijt,
uw familie waartoe ge behoort, en uw bloed-
en aanverwanten, waarmee ge vermaagschap
zijt.

En dat heele geslacht, deze familie, deze
maatschap vormt een geheel; dat is, gelijk
het is, door geboorte en huwelijk, en dat
als zoodanig in het nationale leven vormt
een eigen kring.

Vergelijk nu met zulk een familie eens
de geestelijke familie, van Christus op aarde.

Ook deze geestelijke familie is ontstaan
door geestelijke geboorte uit ééne Vader
en door het broederschap van ééne Heere.

Of iemand nu tot deze familie behoort of
niet behoort, hangt dus niet af van ander
bepaling of wilkeur, maar alleen van de
vraag of ge werkelijk uit die familie al-
stant. Zoo neen, dan hoort ge er ook niet
toe. Zoo ja, dan zijt ge ervan.

Dat kan een kind begrijpen.

Maar let nu eens op dat tweede punt.

Als ge zegt, dat A of B uw neef of
tante is, dan bedoelt ge daarmee volstrekt
niet, dat gij persoonlijk er voor instaat,
dat al deze geborenen in uwe familie wer-
kelijk waren wat ze beweerden te zijn.

Er zijn, helaas, ook in de familie op
aarde personen, die doorgaan op naam van
een vader, die hun vader niet was, en
wier eigenlijke vader geheim werd gehou-
den. Droeve gevolgen van zonde.

Ook blijft het altoos denkbaar, dat er nu
of dan een kind is ondergeschoven.

En eindelijk, ge greep ook, uit liefde en
niet uit zonde, soms aanname van kinde-
ren plaats.

Dit nu leidt er toe, dat men, denkende
aan zijn familie, wel moet afgaan op de
traditie van die familie. Dat ge ze neemt
gelijk ze zich aanbeidt. En dat, in geval
van twijfel bij erfdoel, de burgerlijke
stand de zaak uitwijze.

Grondslag van het familieverband is dus
geboorte en huwelijk. De band is het bloed.

Maar overmits er bedrog, zonde en vergis-
sing onder kan loopen, gaan wij in het zichte-
bare op de traditie der familie af, en in
rechten op den burgerlijken stand.

En ook hierin gaat de vergelijking met

de Christelijke familie of de kerk van Chris-
tus geheel door.

Grondslag is hier het geboren zijn uit
één Vader, de band is de ééne Geest. Maar
ook hier treedt zonde in. Er zijn ook hypo-
criet; onechte geboorten en onderschul-
vingen. Maar aan niemand legt dit den
last op, om bij het besef van zijn aanver-
wantschap aan de familie van den Christus,
persoonlijk voor zich en voor ieder lid uit te
gaan maken, of de geboorte wel echt was.

Ook hier gaat men af op de traditie der
Christelijke familie. En ook hier in rechten
op den burgerlijken stand der Christenheid,
d. i. op het boek van den heiligen Doop.

Wie de personen zijn, die zuiver en
echt tot het ééne bloed van eenzelfde
familie behooren, weet God alleen.

En zoo ook wie echt en wezenlijk tot het
Huis onzes Gods behooren, is den Heere
alleen bekend.

Wij wandelen in deze door geloof, en
nemen onze familie en de kerk gelijk ze
zich in het zichtbare aandienen, en in ge-
val van nood vragen we een afschrift van
den burgerlijken stand voor familie zaken en
in de kerk van het doopboek.

Zoo is het goede kerkrecht.

Anders mag het niet genomen, en daar
nu ligt geen aier collegiaals in.

Maar stel u nu eens voor, dat onze
koning een allerwaaste wet ging maken,
van dezen inhoud:

Art. 1.

Van den dag der afkondiging deser wet is elk be-
staand familieverband onbonden, en zullen voortaan
geene families meer als zodanig gelden, die door
bloed, of aanverwantschap saam verbonden waren.

Art. 2.

Voortaan zullen alleen die personen saam om
familie uitmaken, die zich hiervoor bij den Minister
van Binnenlandse Zaken met overlegging van
hun statuten aanmelden, en verklaren dat ze zich
tot een familie hebben saamgevoegd.

Art. 3.

Ontbinding van een aldus gevormde familie heeft
plaats, zoodra de meerderheid der leden hiertoe be-
sluit.

Art. 4.

Elke familie, die aldus gevormd is, voert den naam
dien zij goedvindt, mits deze naam nog door geen
andere familie genomen is.

Niet waar, als zoo iets in het Staatsblad
stond, zou elk lezer schateren van het
lachen en vragen of in Den Haag een der
vijf op den loop was.

En toch, als zoo iets in het Staatsblad
stond, zou er niets geschied zijn, dan dat
men ook voor de familie een Collegiaal
familie recht had ingevoerd.

En precies datzelfde, waarvan de onzin-
nigheid bij een gewone familie u terzond
in het oog springt, heeft men nu werkelijk
ingevoerd bij de formatie van Christus' kerk,
en dat is nu voor de kerk het zoo befaamde
Collegiaal kerkrecht.

Men is geen kerk door geboorte en tra-
ditie, maar maakt een kerk.

Men is niet vanzelf een kerk, maar men
wordt saam een kerk door zich daartoe
te verenigen.

Om als familie in kerkelijken zin te be-
staan, moet men aan de Overheid hiervan
kennis geven, en zoo eerst wordt men het.

Men kan zijn kerk weer onthouden bij
meerderheid van stemmen.

En eindelijk, men kiest een naam, maar
mag geen naam nemen die reeds gebruikt is.

Kerk heet de dus.

De naam collegiaal is niets dan het
vreemde chasinet waarder deze ongerijmd-
heid schuilt vinkje speelt. Want college be-
teekent niets dan vereniging, en wil
dus hier eenvoudig zeggen, dat een kerk
gemaakt wordt, doordien eenige personen
zich verenigen.

Dat deze vereniging bestaat, zoolang deze personen vereenigd ver-
kiezen te blijven. En dat de naam van
deze vereniging bij keuze bepaald wordt,
en niet mag zijn de naam van een reeds
bestaande vereniging.

Hebben nu deze vereenigde lieden een
bestuur ingesteld, dat synodaal eerst, en
daarna provinciaal en classicaal en plaats-
lijk gedeeld is, dan worden ze geacht hier-
mee deze besturen gevolmachtigd te hebben,
om in hun naam over de aangelegenheden
van het genootschap of de vereeniging te
beslissen.

Zoo oordeelt thans b. v. de Overheid,
dat de twee miljoen personen hier te lande,
die zij „het Hervormd Kerkgenootschap“
noemt, door hun belofte of stilzwijgen
tot dit genootschap of deze vereeniging
zijn toegetreden. Dat zij door belofte of
stilzwijgen de besturen hebben aanvaard
als hun gemachtigden. En dat derhalve
deze besturen in hun hiërarchische verak-
king, bij meerderheid van stemmen uitma-
ken, hoe het met dit genootschap gaan
moet.

Zeggen deze besturen morgen den dag:
„Het is uit! Wij onthouden het genoot-
schap!“ welnu, dan bestaat deze vereeniging
niet meer, en gaat het goed daarheen,
waarvoor zij het stervende beschikte, of
wel de Staat eigent het.

En als er nu lieden opstaan, die zeggen:
„Altemaal gelogen! Altemaal gepantaseerd!“
De kerk van Christus is geen genootschap,
dat pas ontstaat door den wil van eenige
personen om saam te leven en saam iets
uit te richten. De familie van Christus is
er en bestaat geheel onafhankelijk van uw
vereinigingsrecht of collegiaal recht. Wij
behooren tot die kerk, en zullen van die
kerk zijn, met of zonder uw beloven.“ —
dan heet dat revolutie, omdat het aan dat Col-
legiaal denkbeeld den doodsteek toebrengt.

Denk u, dat er families gevormd en ge-
maakt waren naar de vier artikelen, boven
beschreven, en dat er een vier collegiale
groepen was, die zich Van Wassenaer ging
noemen, en door den Staat als zodanig
erkend werd, maar dat nu de echte Van
Wassenaers kwamen, en riepen: „Alte-
maal gepantaseerd! Onze familie was er,
eer uw koninkrijk er was. Er kan geen
familie door den wil van personen ontstaan.
Wij zijn echte geboren Van Wassenaers,
en zullen ons, met of zonder uw beloven,
Van Wassenaers noemen en de eerste fa-
milie Van Wassenaer zijn!“ — zou het dan
toch niet bespottelijk wezen, als men roep-
ging: „Deze oude Van Wassenaers
maken revolutie.“

Collegiaal kerkrecht is, een kerk door
mensen te laten maken, terwijl toch alleen
Christus een kerk schept.

Collegiaal kerkrecht is, een kerk van
mensenwil afhankelijk maken, terwijl toch
alleen Christus in zijn kerk te zeggen heeft.

Het is nu wil in de plaats van dien van
den Christus stellen.

Het is de onderstebovenkeering van de
ordinantie des Heeren.

Het is revolutie op en top!

Niet genoeg kan er op aangedrongen,
dat men toch in zijn beschouwing over de
medebelijders, die nog onder de synodale
besturen leven, niet misga.

o, Zoo natuurlijk ontstaat er zekere neig-
ing, om aanstonds in een ieder, die met
de Reformatie nog niet medegaat, een vij-
and te zien.

Een vijand van wat men zelf uitrichtte
en tot stand bracht.

Een vijand van de ware geloovigen.
En, dan denkt men zoo licht: dus ook
een vijand van den Heere.

Niet wij die braven, die reformeerden,
en zij die slechten, die niets deden.
Neen, maar wij saam de verkeerden, die
Gods kerk bedierven, en saam alleen door
genade bekwaamd, om iets aan die kerk te
verbeteren.

Hij, de Heere, alleen groot!

In een Irenisch blad werd onlangs het
feit besproken, dat Dr. Schot in de doleer-
rende kerk het Sacrament van den heiligen
Doop had bediend.

Hiervan nu werd gezegd, dat hij over
het preekend aldaar niet mocht gemolesteerd
worden, maar dat de bediening van het
Sacrament de zaak uitmaakte.

Niet, wij de Schrift dit verbod.

o, Neen, van de Schrift werd niet gerept.
Maar wij de synodale reglementen dit
bepaald verboden, en derhalve met den over-
treder dezer reglementen korte metten moest
gemaakt.

Men moest hem eenvoudig afzetten.

Zelfs werd er bijgevoegd, dat de classis
van Zwolle hiermee officieel kennis van de
zaak kreeg, en dus werd uitgenoodigd om te
handelen, en ook dezen broeder af te
maken.

Nu laten we den geest, die uit zulk zeg-
gen spreekt, rusten. We verstaan uitnemend,
hoe de Irenische broeders, op hun stand-
punt, geen kans meer zien om den geeste-
lijken weg te loopen; en er dus, huns on-
danks, toe komen, om op ongeestelijke pa-
den te wandelen. En natuurlijk, eenmaal
op die paden gedrongen, moet iemand, die
bidt en ernstig man is, aan zijn wandelen
op die ongeestelijke paden dan wel een
geestelijken glimp geven. Hij moet het
goedpraten voor zijn conscientie. Zichdiets
maken, dat hij er uit conscientie en om
der conscientie wil op wandelt.

Nog altoos, als in het Sanhedrin te Jeru-
salem, zich de kleederen scheuren, en in ver-
ontwaardiging uitbarsten: „Gij hebt, o, man-
nen broeders, nu zelve zijn godslastering
gehoord!“

Ook te Jeruzalem meenden die mannen
dat ernstiglijk, en, thuis gekomen, hebben
ze ongetwijfeld aan hun vrouwen verteld,
dat het nu niet langer kon. Dat ze moesten
doortaan. Dat het nu al te ver ging. Dat
die Jezus van Nazareth zelfs overging tot
klare godslastering!

Psychologisch kon dit niet anders.

Ook Paulus blies moord en dreiging,
meeneende Gode een dienst te doen.

Dit doet ons nu om onze broeders wil wel
leef. We wilden om wat liefs, dat ze deze
paden niet bewandelden. Maar nu hun
voet er eenmaal op gezet is, begrijpen we
hen, dat ze zoo moeten spreken.

Het is de fataliteit van hun eersten mis-
tred.

Doch er is iets anders, waar wij de hee-
ren wel eens over hooren wilden.

Keer op keer hebben Irenische predi-
kanten het Sacrament van het heilig Avond-
maal bediend in Evangelisatielokalen, en
o. a. in het heilig Avondmaal ook bediend
bij de inwijding van een hospitaal voor
den heer Van Dijk. Vergissen we ons niet,
dan nam ook Dr. Gunning eraan deel, of
bediende het zelf.

Dit feit zal niet weersproken werden.
Het is notoir.

Nu was deze bediening van het Sacra-
ment precies even veel of even weinig in
strijd met de reglementen, als hetgeen Dr.
Schot deed of misdeed.

Mogen we nu vragen, of met twee maten
meten ooit goed is?

En men zal zeggen: Neen.

Maar als dan het Wag. Weekblad het
geval van Dr. Schot, met eisch tot ont-
zetting van dezen dienaar, publiceert aan de
klok hangt, zal het dan nu consequent zijn
en ook de ontzetting van alle deze Ireni-
sche predikanten eischen?

We zijn benieuwd naar het ja of neen,
dat op deze interpellatie volgen zal.

KUYPER.

bet rechts- en
de synodale
hooren — u
en daar, gel-
nu onlangs te
steenen aanvi-
ruwe aanvull-
overal tegen-
geen genade.
Haagsche Syn-
gevend en t
Nu zou men
toch, dat me
godsdienst-ve-
sche Synode i
Bij de groo-
blik is plots-
waakt, om nu
satie van 18
schrijven, dat
tot instandho-
menten tegent-
zien door al-
kerk bekomt
Het is hiera
God en zijn
deel der nati-
drang der reli-
ken gevaarlijk
ongelooft in o
just de gebo-
menten, die
en onder het
de landschoog
is aan de hee
Men verge-
allen tijde g
invloed op d
van Christus,
waarlijk vrij-
Voor dien
ongelooft ten
hure nak te
Christus ten
Kerken zich
lijk van staa
inrichting en
harer Diens-
op voor de
zij in zulk e
leert, menigv
pen der open
Maar alom
partij des on-
gelegenheid
voortbestaan,
maar op die
de Kerk opti-
houden, om
scheljk gene-
heid te houd
eigene doelei-
stand geword
zich sedert
van onze Ge-
Wat is ee
Organisatie?
ten over de
het jaar 188
laatste twee
spanning bez-
opdat ze nie
de wereld e
instinct, dat
zal zijn, wa-
andere Kon-
bewind kom-
zijner sterkte
Heersch in
dan wordt zij
zijner heikr-
De wereld is
kracht, die
wanneer zij
mogen als b
Hoofd geregt
die Kerken
digd, waardo
worden. Van
wanneer zij
in haar schil-
haar te heere
de Staat zijn
Nog op
letten, die i
een machtige
zoolang zij o
keert. De o
waaraan me
partij des on-
vinden in de
plaatselijke
dan alles mo-
traktament, n-
deren. Zij
berooft, en
den weg der
conscientie o
naar den We-
des ongeloo-
de ontloopt
door haar m
Men zal dan
liberale parti
heel genom-
ken, de fina
Kerk te ver-
welk een kr-
beist tot ke-
der Kerk.

bet rechts- en
de synodale
hooren — u
en daar, gel-
nu onlangs te
steenen aanvi-
ruwe aanvull-
overal tegen-
geen genade.
Haagsche Syn-
gevend en t
Nu zou men
toch, dat me
godsdienst-ve-
sche Synode i
Bij de groo-
blik is plots-
waakt, om nu
satie van 18
schrijven, dat
tot instandho-
menten tegent-
zien door al-
kerk bekomt
Het is hiera
God en zijn
deel der nati-
drang der reli-
ken gevaarlijk
ongelooft in o
just de gebo-
menten, die
en onder het
de landschoog
is aan de hee
Men verge-
allen tijde g
invloed op d
van Christus,
waarlijk vrij-
Voor dien
ongelooft ten
hure nak te
Christus ten
Kerken zich
lijk van staa
inrichting en
harer Diens-
op voor de
zij in zulk e